

Natuurvereniging KNNV in **beeld** en **cijfers**

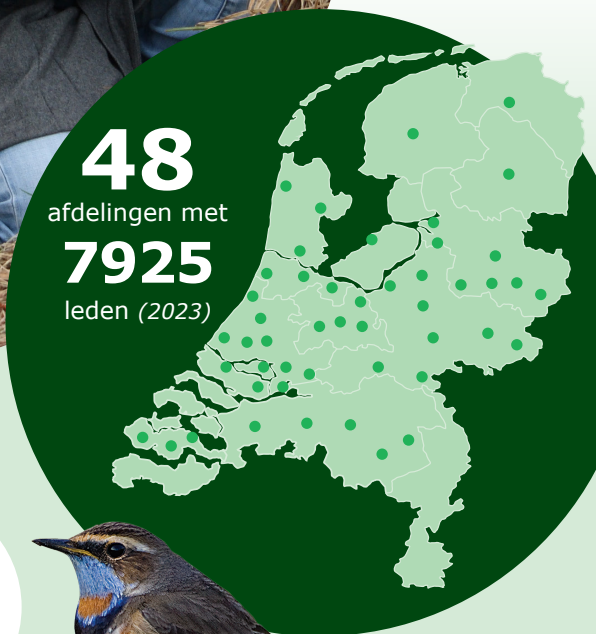
Missie

Iedere Nederlander waardeert de natuur en de biodiversiteit in Nederland verbetert

Visie

Natuurvereniging KNNV werkt vanuit vier kernbegrippen:

48
afdelingen met
7925
leden (2023)

- 1

**Natuur-
BELEVING**
- 2

**Natuur-
STUDIE**
- 3

**Natuur-
BESCHERMING**
- 4

**Natuur-
EDUCATIE**

Natuurbeleving

1
Veel mensen zijn lid van Natuurvereniging KNNV om met elkaar op stap te gaan en te genieten van al het moois dat zij tijdens een veldbezoek met elkaar zien en ervaren. Naast verwondering gaat het bij hen om het ervaren van natuur en te begrijpen hoe deze functioneert. Op persoonlijk niveau raken zij gefascineerd door de schoonheid en complexiteit van de natuur.

Natuurstudie

2
KNNV-afdelingen beschikken vaak over jarenlange ervaring en deskundigheid bij het monitoren en inventariseren van natuurgebieden. Zij doen dit veelal in werkgroepen die gespecialiseerd zijn in bijvoorbeeld vogels, planten, insecten (dagvlinders, nachtvlinders, libellen, bijen en hommels, kevers, etc.), zoogdieren (muizen, vleermuizen bijvoorbeeld), vissen, amfibieën en ecologie. Voor sommige werkvelden zijn ook landelijke werkgroepen werkzaam, bijvoorbeeld op het gebied van orchideeën, mossen en insecten. Er wordt nauw samengewerkt met soortorgani-

3
saties als Sovon, de Vlinderstichting, Vogelbescherming, Floron, de Zoogdierverseniging, Ravon en de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV). Een aantal afdelingen verricht soms al decennialang onderzoek ten behoeve van deze organisaties. Ook voor terrein behorende organisaties als Natuurmonumenten, provinciale landschappen en Staatsbosbeheer worden dergelijke onderzoeken met regelmaat uitgevoerd. Onderzoeksrapporten worden doorgaans aan opdrachtgevers uitgebracht. De onderzoeksdata uit deze rapporten worden vaak in de NDFF ingevoerd.

Natuurbescherming

3

Sommige afdelingen zijn actief om het beleid van gemeenten en provincies te beïnvloeden. Door overleg met de wethouder te voeren, voorstellen bij de gemeenteraad in te dienen, zitting te nemen in een landinrichtingscommissie of naar de rechter te stappen. Vaak gebeurt dat in nauwe samenwerking met natuur- en milieufederaties. Een flink aantal afdelingen beschikt ook over een werkgroep die de handen uit de mouwen steekt en kleinschalig klussen oppakt zoals wilgen knotten, plaggen of maaien met de zeis. Ze vervullen een belangrijke aanvullende rol op het professionele natuurbeheer. En hebben bovendien ook een sociale rol voor de deelnemers. De facilitering hiervan gebeurt door de terrein beherende organisaties.

Natuureducatie

4

Afdelingen verzorgen voorlichtingsbijeenkomsten aan burgers die een beginnende belangstelling hebben voor de natuur en biedt in het verlengde daarvan verschillende soorten cursussen en excursies aan, bijvoorbeeld basiscursussen over vogels, planten of insecten. Daarnaast worden opleidingen en cursussen aan de eigen leden gegeven om hun kennis te verdiepen en te verbreden. Op dit moment zijn de cursussen vooral gericht op soortgroepen in de komende jaren gaan ze meer aandacht geven aan ecologie.

Strategie

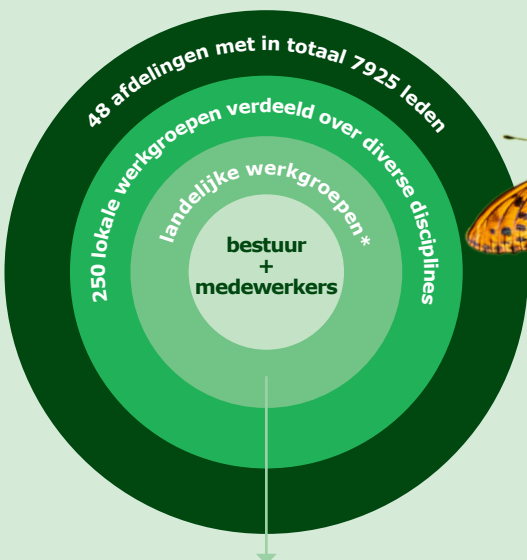
Voor de komende jaren zijn zes speerpunten geformuleerd om de rol en positie van Natuurvereniging KNNV te versterken.

- 1** Versterken externe samenwerking
- 2** Versterking organisatie en interne samenwerking
- 3** Vergroten bekendheid en relevantie
- 4** Vergroten aantal leden en participatie
- 5** Vergroten van het aantal en de kwaliteit van onderzoeken en het beschermen van de biodiversiteit
- 6** Aantrekken externe financiering

Historie

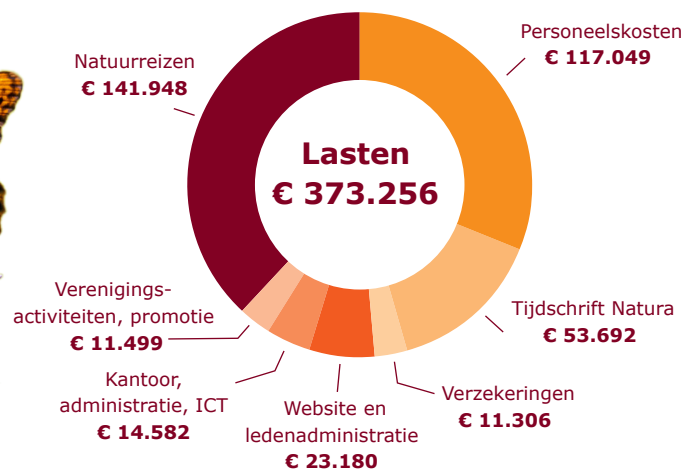
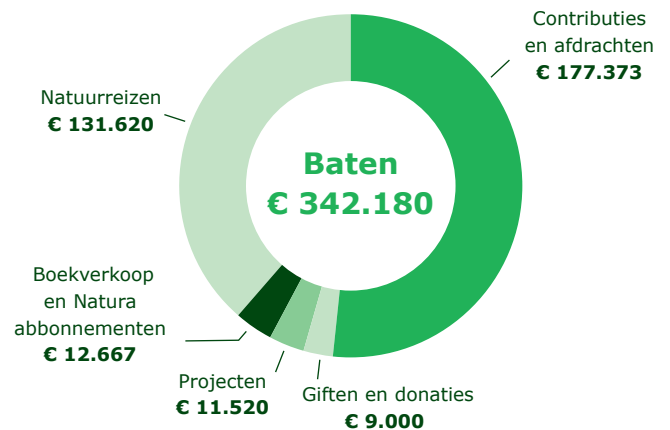
De vereniging werd opgericht op 27 december 1901 door onder meer Hendrik Heukels, Han Heinsius, Eli Heimans en Jac. P. Thijsse. Hierdoor ontstond een samenwerkingsverband van regionale of stedelijke natuurgroepen in Nederland. De voornaamste doelen waren en zijn het vermeerderen en verspreiden van de kennis van de natuur, het aantrekken van de belangstelling voor en liefde tot de natuur en het bijdragen aan natuur- en landschapsbescherming. De KNNV was de eerste Nederlandse organisatie die zich richtte op studie en bescherming van de gehele natuur. De KNNV stond o.a. aan de wieg van Vereniging Natuurmonumenten en indirect ook aan de basis van het IVN.

Organisatie

- * Werkgroep Europese Orchideeën
Landelijke Insecten Werkgroep
Moeraswerkgroep
Werkgroep Geologie en Landschap
Strandwerkgemeenschap
BLWG (mossen en korstmossen, in 2024 verzelfstandigd)

Financiën 2023

Fondsen

Ger van Zanen fonds:
€ 69.500
(Ondersteuning bij educatieve projecten op het gebied van natuurstudie en natuurbescherming)

Stichting Fondsen:
€ 91.618
(Bijdragen aan publicaties, bijeenkomsten, natuurstudie en -bescherming, aanschaf apparatuur)

Scan de qr-code voor het volledige financiële jaarverslag ▶

KNNV telt **250** lokale werkgroepen

Aantallen werkgroepen per thema:

Speciale activiteiten

Natuurvakanties en meerdaagse excursies

Jaarlijks worden voor KNNV- en IVN-leden natuurvakanties georganiseerd in Nederland en daarbuiten. Van geheel verzorgde hotelreizen onder deskundige begeleiding, tot natuurvakanties waar wordt gekampeerd of in een eenvoudige accommodatie wordt verbleven. Daarnaast worden er door de kampeergroep weekendkampjes en wandelingen in Nederland georganiseerd. Ook andere groepen zoals de Insectenwerkgroep organiseren vaak meerdaagse excursies.

9 hotelreizen
circa **200** deelnemers
arc.knnv.nl

15 kampeervakanties
circa **600** deelnemers
kampeervakanties.knnv.nl

Week van de Biodiversiteit

Elk jaar in mei organiseren we de Week van de Biodiversiteit! Meer dan 100 activiteiten verspreid door het land, georganiseerd door onze afdelingen, maar ook door andere organisaties. Dankzij de vele excursies, lezingen, openbare inventarisaties of een symposium leren talloze mensen de diversiteit van de natuur in hun omgeving kennen en waarderen.

meer dan **100** activiteiten

Flora festival

Het grootste botanische evenement van Nederland, jaarlijks georganiseerd door Floron en de KNNV. Dé dag waarop plantenliefhebbers, ecologen en wetenschappers met elkaar in gesprek gaan over onze wilde natuur. Met leuke ontmoetingen, interessante lezingen en workshops, kraampjes met zeldzame boeken, ontroerende films en mooie foto's.

32
lezingen, excursies
en workshops

650
fysieke bezoekers
en kijkers online

4090
views van de lezingen die online
kunnen worden teruggekeken

Webshop 2e hands natuurboeken

Waardevolle en gewone oude en nieuwe natuurboeken, geschonken door leden van de KNNV, vinden via de Webshop 2e hands boeken hun weg naar een nieuwe eigenaar.

1150
verkochte tweedehands
natuurboeken

Communicatie

Social media

Volgers: **3300** (Facebook), **2300** (Twitter), **1230** (LinkedIn)
Leden nieuwsbrief: **8600**

Tijdschrift Natura

Oplage totaal
8125

7200 KNNV leden
ruim **800** andere
natuurorganisaties,
regionale en landelijke
overheid en betaalde
abonnees

Enkele KNNV-activiteiten uitgelicht

Forensische Ecologie als bijzondere vorm van Natuurstudie

De KNNV-afdeling Amsterdam heeft als enige afdeling een Werkgroep Forensische Ecologie. Deze werkgroep doet onderzoek naar moord en doodslag in de vrije natuur met als centrale de vraag: Wie is hier vermoord en wie is de dader? Dat trok de aandacht van het natuurprogramma Vroege Vogels, die er in een uitzending aandacht aan besteedde. Uit havik onderzoek in en rond Amsterdam werd aan de hand van gevonden prooiresten inzicht verkregen in het voedsel van de havik. In 2023 zijn in 15 broedterritoria van haviken in en rond Amsterdam 264 prooiresten verzameld en geanalyseerd.

Foto: onderzoek plaats delict Amsterdamse bos

Vliegende kolonisten: insecten op Marker Wadden

KNNV-onderzoeker & stadsecoloog Arjan van der Veen is een echte insectenman. 'Insecten boeien mij mateloos: hun diversiteit, hun intrigerende rol in het ecosysteem, hoe ze met elkaar samenwerken.'

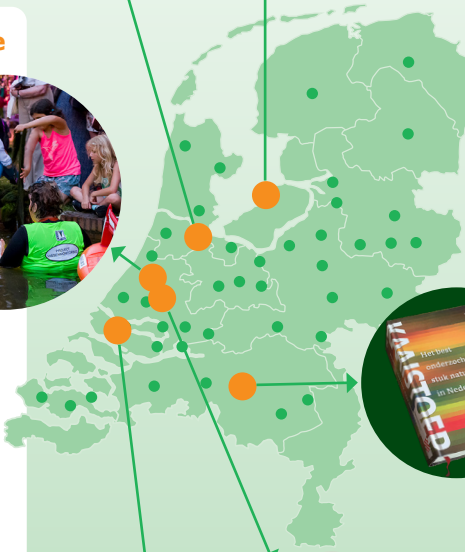
Samen met een team van biologen onderzoekt Arjan insecten die op Marker Wadden, onderdeel van Nationaal Park Nieuw Land, worden gevangen. Het insectenonderzoek Marker Wadden begon in 2018. Naast het meten van de hoeveelheid insecten kijken onderzoekers welke soorten zich op het nieuwe eiland vestigen en welke weer verdwijnen. 'Insecten zijn een goede maatstaf om een ecosysteem te kunnen beoordelen, dit onderzoek is een perfecte kans om de snelheid van de kolonisatie van een gebied door insecten te monitoren'. (Bron: www.nationaalparknieuwland.nl)

Foto: Arjan van der Veen met een Malaiseval (foto Jeroen Schokker)

Het populariseren van Natuurstudie en Natuurbescherming

Op 18 november 2023 ontving **Aaf Verkade, lid van de KNNV afdeling Leiden, de Heimans & Thijssse Prijs**. Sinds 1955 reikt de Heimans en Thijssse stichting elke twee à drie jaar een prestigieuze prijs uit als erkenning van het werk van personen of organisaties die zich in de geest van Heimans en Thijssse verdienstelijk hebben gemaakt voor het populariseren van de natuurstudie. Aaf zet zich sinds 1999 op indrukwekkende wijze in voor het bevorderen van natuurbeleving en natuurstudie in de stad Leiden. Haar toewijding en bijzondere aanpak hebben een diepgaande impact gehad op zowel de lokale gemeenschap als de bredere natuurbeschermingsgemeenschap in Nederland. Zie verder ook www.heimansenthijsssestichting.nl/heimans-en-thijssse-prijs-2023-voor-aaf-verkade/

Foto: watertheater door Aaf Verkade in de Hortus botanicus Leiden (foto Pim Rusch)

Natuurstudie, Natuurbeleving en Natuureducatie samengebracht

De KNNV-afdeling Tilburg heeft in 2020 het boek "Het best onderzochte stuk natuur in Nederland" gepubliceerd. Deze pil van 720 bladzijden geeft foto's en beschrijvingen van 25 jaar onderzoek naar de biodiversiteit van "De Kaaistoep", een klein natuurgebied ten zuidwesten van Tilburg. Het is uniek langjarig onderzoek dat nog steeds doorgaat en gemiddeld elk jaar 50 nieuwe soorten voor het gebied ontdekt. De afdeling gaf cursussen over bijeen en wespen, het landschap, dagvlinders en over spinnen. Deze vorm van natuureducatie vergroot de interesse voor biodiversiteit en zet mensen aan tot dieper gaande studie van de natuur.

Energietransitie en Natuurbescherming

De KNNV-afdeling Hollandse Delta erkent de urgentie en het belang van infrastructuurwerken voor de noodzakelijke energietransitie, maar deze werkzaamheden mogen niet ten koste gaan van de natuur. De Werkgroep Natuur & Beleid was in 2023 intensief betrokken bij de windmolenplannen voor o.a. de Haringvlietdam, de Noordzeeboulevard (Slikken van Voorne) en de Maasvlakte. Tegen de windmolens op de Haringvlietdam en in de Slikken van Voorne zullen zij zich tot het uiterste verzetten omdat daar de schade aan natuur onaanvaardbaar hoog is. In 2023 nam Eneco Windpark Maasvlakte II in gebruik. Dit was het eindpunt van onderhandelingen over mitigerende maatregelen zoals een vogel- en vleermuisradar en het startpunt van het zoeken naar compenserende maatregelen voor optredende schade aan natuur. Dit leverde goede mogelijkheden op voor het beschermen van o.a. de kolonies kleine mantelmeeuw en zilverbmeeuw.

Gierzwaluwen als voorbeeld van Natuurstudie en -bescherming

De KNNV-afdeling Natuurlijk Delfland heeft in alle dorpskernen van de gemeente Westland gezocht naar nesten en verblijfplaatsen van gierzwaluwen. Het aantal gevonden invliegopeningen en nestplaatsen is gestegen van 189 in 2022 naar 343 in 2023. Het gevonden aantal betekent echter niet dat er meer gierzwaluwen nestelden dan vorig jaar. Door betere inschattingen te maken van potentieel gunstige locaties en meer uren te besteden aan het zoeken zijn er eenvoudigweg meer gevonden. Met deze rapportage in de hand kan er in samenspraak met architecten, de gemeente, projectontwikkelaars, aannemers en bouwers een start worden gemaakt met een pro-actievere bescherming van deze vogelsoort.

Foto: gierzwaluwteelling Naaldwijk (foto Ger Sauer)

Scan de qr-code voor de volledige verhalen ▶

